

บทที่ 1

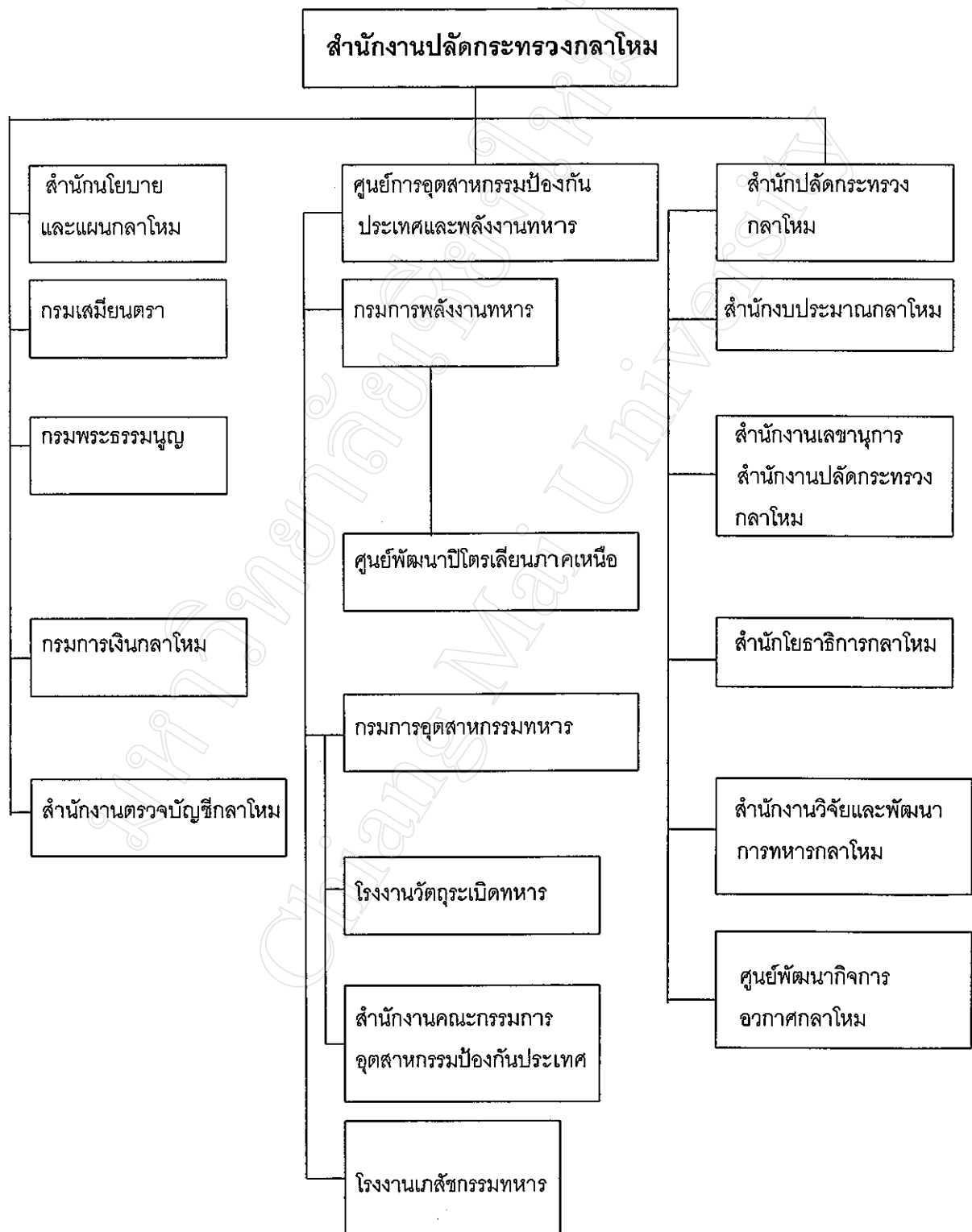
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม ส่วนหนึ่งในบรรดาหน่วยขึ้นตรง 6 ส่วนราชการ ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีภารกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงและมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการส่วนใดส่วนหนึ่งของกระทรวงซึ่งมิได้แยกให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการอื่นอีกด้วย มีปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมได้จัดแบ่งราชการออกเป็นหน่วยย่อยรวม 18 หน่วย คือ

- สำนักนโยบายและแผนกลาโหม (สนผ.กท.)
- ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร (ศอพท.)
- สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม (สน.ปล.กท.)
- กรมเสนาธิการ (สม.)
- กรมการพลังงานทหาร (พท.ศอพท.)
- สำนักงานงบประมาณกลาโหม (สอ.บ.กท.)
- กรมพระธรรมนูญ (ธน.)
- สำนักงานเลขานุการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (สลก.สป.)
- ศูนย์พัฒนาปิโตรเลียมภาคเหนือ (ศพป.น.พท.ศอพท.)
- กรมการเงินกลาโหม (ก.กท.)
- สำนักโยธาธิการกลาโหม (สยธ.กท.)
- กรมการอุตสาหกรรมทหาร (อท.ศอพท.)
- สำนักงานตรวจบัญชีกลาโหม (สตช.กท.)
- สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทหารกลาโหม (สวพ.กท.)
- โรงงานวัตถุระเบิดทหาร (รวท.อท.ศอพท.)
- ศูนย์พัฒนากิจการอวกาศกลาโหม (ศพอ.กท.)
- สำนักงานคณะกรรมการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ (สอ.ป.อท.ศอพท.)
- โรงงานเภสัชกรรมทหาร (รพท.อท.ศอพท.)

ซึ่งทั้ง 18 หน่วยงานมีผังการจัดแบ่งส่วนราชการและสายการบังคับบัญชาดังภาพการจัดส่วนราชการของสำนักปลัดกระทรวงกลาโหม

ภารกิจของหน่วยต่าง ๆ ในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ทั้ง 18 หน่วย มีดังต่อไปนี้

- สำนักนโยบายและแผนกลาโหม (สน.น.ก.) มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น อำนวยการประสานงานและดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศ นโยบายและแผนด้านการทหารการกำลังพล การข่าว การส่งกำลังบำรุง การระดมสรรพกำลัง การจัดทำ และแก้ไขอัตราของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม การฝึกศึกษา อบรม การต่างประเทศ กิจกรรมสภากลาโหม การรักษาความปลอดภัยและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร (ศอพท.) มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผนอำนวยการประสานงานและดำเนินการในด้านการอุตสาหกรรมทหารให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงกลาโหมและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม (สน.ปล.ก.) มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงและมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการส่วนหนึ่งส่วนใดของกระทรวงซึ่งมิได้แยกให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการอื่นอีกด้วย มีหัวหน้าสำนักปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- กรมเสนาบดี (สม.) มีหน้าที่เกี่ยวกับการสารบรรณ การสั่งคดี และการกำลังพล ตลอดจนราชการประจำทั่วไปของกระทรวงกลาโหม มีเจ้ากรมเสนาบดีเป็นผู้รับผิดชอบ

- กรมการพลังงานทหาร (พท.ศอพท.) มีหน้าที่วางแผนดำเนินการควบคุมวิจัย พัฒนาผลิต จัดหา สะสม และให้บริการเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและการพลังงานอื่น ๆ ตามนโยบายของกระทรวงกลาโหม ควบคุม และส่งเสริมกิจการขององค์การ ซึ่งผลิตหรือทำการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมการพลังงานทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- สำนักงานงบประมาณกลาโหม (สงป.ก.) มีหน้าที่รวบรวมวิเคราะห์และเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไขแผนงานและโครงการทหารพิจารณา เสนอนโยบายวางแผนอำนวยการจัดทำ จัดสรร และบริหารงบประมาณ ดำเนินการทางด้านสถิติ ตรวจสอบและประเมินผลความก้าวหน้าของการบริหารงบประมาณโครงการ และงานที่สำคัญ การจัดการ การพัสดุ การบริหารทรัพยากร และการทำกำหนดการวิจัยและพัฒนา และเสนอแนะการปรับปรุงการจัดการและการงบประมาณ การพัสดุ การบริหารทรัพยากร รวมทั้งดำเนินการฝึกอบรมในเรื่องดังกล่าว และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- กรมพระธรรมนูญ (ธน.) มีหน้าที่เกี่ยวกับศาลทหารอัยการ นายทหารพระธรรมนูญ ราชการในส่วนราชการ และวิชาการที่เกี่ยวกับกฎหมาย และสังคมศาสตร์ มีเจ้ากรมพระธรรมนูญ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- สำนักงานเลขานุการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (สลก.สป.) มีหน้าที่ดำเนินการในเรื่องการธุรการ การเลขานุการ การรับรองและการบริหารของปลัดกระทรวงกลาโหม รองปลัดกระทรวงกลาโหม และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่ปลัดกระทรวงกลาโหมมอบหมายวางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแลและการดำเนินการในเรื่องการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเลขานุการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- ศูนย์พัฒนาปิโตรเลียมภาคเหนือ (ศพปน.พท.ศอพท.) มีหน้าที่อำนวยการและปฏิบัติการสำรวจการผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายและการกลั่นกรองปิโตรเลียมให้เป็นไปตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้ มีผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาปิโตรเลียมภาคเหนือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- กรมการเงินกลาโหม (กก.กท.) มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน การบัญชี เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ การควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และการที่ดินของกระทรวงกลาโหม มีเจ้ากรมการเงินกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- สำนักโยธาธิการกลาโหม (สยธ.กท.) มีหน้าที่วางแผนอำนวยการประสานงานและกำกับดูแลเกี่ยวกับการโยธาธิการ เสนอความเห็นเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสิ่งสาธารณูปโภคของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ดำเนินการออกแบบก่อสร้างและประมาณการ งานจัดสร้างและซ่อมบำรุงสิ่งก่อสร้างงานสาธารณูปโภคของหน่วย ขึ้นตรงสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการสำนักโยธาธิการกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- กรมการอุตสาหกรรมทหาร (อท.ศอพท.) มีหน้าที่วางแผนและดำเนินการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับราชการทหารตามนโยบายของกระทรวงกลาโหม โดยประสานงานกับกระทรวงอื่นเฉพาะที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยใช้ในการทหาร ควบคุมและส่งเสริมกิจการขององค์การอุตสาหกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมการอุตสาหกรรมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- สำนักงานตรวจบัญชีกลาโหม (สตช.ภ.) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในให้แก่ส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมและสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ตามคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามแบบแผนของทางราชการ พิจารณาความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทหารกลาโหม (สวพ.ภ.) มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผนอำนวยการประสานงานกำกับการเกี่ยวกับนโยบายแผนโครงการ และงบประมาณด้านการวิจัย และพัฒนาการทหารของกระทรวงกลาโหม รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผล ส่งเสริมและเผยแพร่การวิจัย และพัฒนาการทหารโดยร่วมมือและประสานงานกับส่วนราชการหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกประเทศรวมทั้งปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการสำนักงานวิจัยและพัฒนาการทหารกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- โรงงานวัตถุระเบิดทหาร (รвт.อท.ศอพท.) มีหน้าที่ดำเนินการผลิตวัตถุระเบิดและกระสุนวิจัยและพัฒนา เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ให้แก่ส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม ส่วนราชการอื่นและเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีผู้อำนวยการโรงงานวัตถุระเบิดทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- ศูนย์พัฒนากิจการอวกาศกลาโหม (ศพอ.ภ.) มีหน้าที่พิจารณาวางแผนอำนวยการประสานงาน และดำเนินการระบบการสื่อสารโทรคมนาคมภาคพื้นดินและระบบการสื่อสารดาวเทียมในการป้องกันประเทศให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการศูนย์พัฒนากิจการอวกาศกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- สำนักงานคณะกรรมการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ (สอป.อท.ศอพท.) มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของคณะกรรมการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ มีหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

- โรงงานเภสัชกรรมทหาร (รภท.อท.ศอพท.) มีหน้าที่ผลิต จัดหา วิจัย วิเคราะห์ และเวชภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้และจำหน่ายในส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม ส่วนราชการอื่น ๆ และประชาชนทั่วไป มีผู้อำนวยการโรงงานเภสัชกรรมทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

จะเห็นได้ว่างานในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมในหลายหน่วยงานที่ทหารหญิงสามารถขึ้นมาเป็นผู้บริหารในหน่วยงานนั้นได้ ทหารหญิงได้ถูกจัดตั้งในกองทัพไทยครั้งแรกในปลายปี พ.ศ. 2485 โดย ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้น

จนในปัจจุบันมีทหารหญิงเข้ารับราชการในส่วนต่าง เช่น การเงิน สารบรรณ แพทย์ พยาบาล อาจารย์ นักวิทยาศาสตร์ และนักกฎหมาย แต่จำนวนทหารหญิงก็มีความก้าวหน้าในการรับราชการในระดับสูงน้อยมาก โดยพบว่าในปี 2542 มีนายพลชาย 1219 คน (98.78%) และนายพลหญิง 15 คน (1.22%) ซึ่งเป็นสัดส่วนของนายพลหญิงต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนกำลังพลภาครัฐในระดับที่เท่ากันคือ ระดับ 10 ขึ้นไป จากสถิติปี 2539 จำนวนผู้บริหารระดับสูงภาครัฐ 250 คน จะเป็นผู้ชาย 210 คน (84.00%) และผู้บริหารหญิง 40 คน (16.00%) จากตัวเลขดังกล่าวจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้บริหารหญิงในภาครัฐมีอัตราความก้าวหน้าในจำนวนเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่านายพลหญิงทั้งนี้ยังไม่ได้นับรวมข้าราชการกระทรวงต่างประเทศข้าราชการตุลาการ และข้าราชการสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ยิ่งไปกว่านั้นการเลื่อนตำแหน่งสู่ผู้บริหารระดับสูงของนายทหารหญิงจะล่าช้าหรือค่อนข้างยาก การแข่งขันสูง เพราะมีตำแหน่งน้อยและโอกาสของนายทหารหญิงในการเข้าศึกษาต่อโรงเรียนเสนาธิการของเหล่าทัพต่าง ๆ ไม่มีและตำแหน่งสูง ๆ ในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมส่วนใหญ่จะต้องผ่านการศึกษาจากโรงเรียนเสนาธิการฯ มาทั้งสิ้น คงปฏิเสธไม่ได้ว่านายทหารหญิงที่เข้ามารับราชการในกระทรวงกลาโหมต่างก็มีแรงจูงใจ มีความมุ่งมั่นหรือคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพรับราชการแตกต่างกันไป แต่ที่แน่นอนที่สุดที่ทุกคนเข้ามาประจำการในหน้าที่ต่าง ๆ ต่างก็มีความคาดหวังในความก้าวหน้าของอาชีพ อยากมีความเจริญเติบโตขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามสมมุติฐานการบริหารราชการในระบบคุณธรรม ซึ่งมีกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ไม่มีการแบ่งแยกเพศ การคัดเลือกและการพัฒนาในตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งทุกคนควรมีโอกาสเท่าเทียมกัน แต่ในความเป็นจริงนั้นในกองทัพไทยยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้เข้ารับการศึกษจากโรงเรียนเตรียมทหารและโรงเรียนเสนาธิการทหาร จึงทำให้ผู้หญิงที่เข้ามารับราชการทหารไม่มีโอกาสที่จะขึ้นไปในตำแหน่งผู้บริหารในหน่วยงานต่าง ๆ ของเหล่าทัพหรือของกระทรวงกลาโหม เนื่องจากไม่ผ่านการศึกษาจากสถาบันดังกล่าวข้างต้นซึ่งสถาบันดังกล่าวมีผลในการพิจารณาตำแหน่งผู้บริหารของกองทัพไทยด้วย ยิ่งไปกว่านั้นจากนโยบายการปรับปรุงกองทัพของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ที่ปรับปรุงกองทัพในลักษณะจีว แต่แฉ่วนนั้นมีผลกระทบต่อนายทหารหญิงเป็นอย่างมาก เนื่องจากเมื่อมีการลดกำลังพลในเหล่าทัพให้เล็กลง นายทหารจากเหล่าทัพต่างก็หันมาสนใจที่จะมาปฏิบัติงานในสำนักงานกระทรวงกลาโหม และกองบัญชาการทหารสูงสุดมากขึ้น จึงทำให้ตำแหน่งของนายทหารหญิงมีการแข่งขันมากขึ้น

ถึงแม้ว่าปัจจุบันรัฐธรรมนูญปี 2540 มาตรา 30 ได้บัญญัติเรื่องสิทธิการเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชายแต่ในความเป็นจริงในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐยังมีการจำกัดสิทธิสตรีในบางส่วน ดังนั้นจากเหตุผลข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นทหารหญิงในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง

กลาโหม มีความสนใจที่จะศึกษาทัศนคติของข้าราชการทหาร ที่มีความพึงพอใจ และความนึกคิด ที่มีต่อความก้าวหน้าในการรับราชการของทหารหญิง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพทหารหญิงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อทราบทัศนคติของนายทหารชั้นสัญญาบัตรต่อการมีบทบาทและหน้าที่ของนายทหารสัญญาบัตรหญิงในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
2. เพื่อทราบทัศนคติของนายทหารชั้นสัญญาบัตร เกี่ยวกับการยอมรับความก้าวหน้าในชีวิตรับราชการของนายทหารสัญญาบัตรหญิงในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

1.3 สมมุติฐาน

1. นายทหารสัญญาบัตรในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีทัศนคติที่ดีต่อบทบาทและหน้าที่ของนายทหารหญิง
2. ในการคัดเลือกนายทหารสัญญาบัตร ขึ้นสู่ตำแหน่งในระดับบริหารในกระทรวงกลาโหมมีคุณธรรมมากขึ้นโดยไม่นำความแตกต่างเรื่องเพศหญิงเพศชายมาเป็นข้อจำกัด

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทราบทัศนคติของนายทหารสัญญาบัตรในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมที่มีต่อนายทหารหญิง ถึงเรื่องบทบาท ชีวีความสามารถ และหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
2. นำผลการวิจัยที่ได้นำเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบาย และการบริหารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่ของนายทหารหญิง
3. ทราบทัศนคติของนายทหารในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมที่มีต่ออาชีพการรับราชการของนายทหารหญิง
4. เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าวิจัยสำหรับผู้สนใจ

นิยามศัพท์

- นายทหารสัญญาบัตรในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ในที่นี้หมายถึงนายทหารทั้งชายและหญิง มีชั้นยศตั้งแต่จอมพล พลเอก พลโท พลตรี พันเอกพิเศษ พันเอก พันโท พันตรี ร้อยเอก ร้อยโท ร้อยตรี (ของแต่ละเหล่าทัพ)
- สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ประกอบไปด้วยกำลังพลทหาร 3 เหล่าทัพ คือ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ